

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

**Κείμενο: Ανανεώσιμοι φυσικοί
και ενεργειακοί πόροι**

Οι σημερινοί άνθρωποι καταναλώνουν πολλούς από τους φυσικούς πόρους τόσο γρήγορα, που η φύση δεν προλαβαίνει να τους ξαναδημιουργήσει. Πώς θα ζήσουν οι επόμενες γενιές ανθρώπων, αν **εξαντληθούν** αυτοί οι φυσικοί πόροι; Επιπλέον, όπως χρησιμοποιούμε αυτούς τους φυσικούς πόρους, **ρυπαίνουμε** το περιβάλλον. Πώς θα ζήσουμε εμείς καλά και οι επόμενες γενιές καλύτερα, αν καταστρέψουμε το φυσικό μας περιβάλλον;

Ας σκεφτούμε καλύτερα, λοιπόν, πώς φτάσαμε σε αυτό το σημείο, για να μπορέσουμε **να καταλάβουμε** καλύτερα τι μπορούμε και πρέπει να κάνουμε, και ας αναρωτηθούμε γιατί δεν το κάνουμε ακόμη ή δεν το κάνουμε όσο γρήγορα πρέπει.

Είναι χρήσιμο να γνωρίζουμε ότι η κατάσταση που αντιμετωπίζουμε σήμερα δεν ήταν πάντα έτσι. Για χιλιάδες χρόνια, σε ολόκληρο τον κόσμο, οι περισσότεροι άνθρωποι ζούσαν φτωχικά σε μικρά χωριά και σε μέρη όπου υπήρχε τρεχούμενο νερό και φυσούσαν άνεμοι. Κατανάλωναν λίγα πράγματα, ικανοποιώντας τις πιο βασικές ανάγκες τους, και το έκαναν με τρόπο που δεν έκανε κακό στο φυσικό περιβάλλον τους, γιατί ανακύκλωναν σχεδόν τα πάντα και χρησιμοποιούσαν σχεδόν αποκλειστικά ανανεώσιμους πόρους.

Όμως, εδώ και δύο αιώνες περίπου άρχισε μια πολύ μεγάλη αλλαγή, γνωστή και ως *Βιομηχανική Επανάσταση*. Σε μερικές χώρες αρχικά, οι άνθρωποι ανακάλυψαν πρώτα τον ατμό και κατασκεύασαν τις ατμομηχανές, έπειτα τον ηλεκτρισμό και τις ηλεκτρικές μηχανές. Με τις μηχανές αυτές, που είχαν πολύ μεγαλύτερη δύναμη από τα ζώα, μπορούσαν να φτιάξουν πολύ περισσότερα, καλύτερα και φτηνότερα προϊόντα και να βελτιώσουν τη ζωή τους.

Για την παραγωγή, όμως, όλων αυτών των θαυμαστών πραγμάτων, που μεγάλωσαν και βελτίωσαν πάρα πολύ τη ζωή μας, απαιτούνται ολοένα περισσότερα μέταλλα και ενέργεια, που μάθαμε να τα παίρνουμε από μη ανανεώσιμους ορυκτούς φυσικούς πόρους. Βεβαίως, για τα μέταλλα δεν μπορούσαμε να κάνουμε αλλιώς. Αλλά εγκαταλείψαμε και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, γιατί δεν μπορούσαμε ή δεν θελήσαμε να αντιμετωπίσουμε την **ιδιορρυθμία** τους.

Για να βελτιώσουμε τη ζωή μας, μπορούμε και πρέπει να αλλάξουμε πολλά πράγματα στη χρήση των μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων:

- ▶▶ Μπορούμε και πρέπει να περιορίσουμε τη σπατάλη και να καταναλώνουμε μόνο όσα προϊόντα έχουμε πραγματικά ανάγκη. Γιατί να επηρεαζόμαστε από τις διαφημίσεις ή από το τι κάνουν οι άλλοι (φίλοι, συγγενείς, γείτονες...); Γιατί να αγοράζουμε πράγματα που δεν τα χρειαζόμαστε ή να πετάμε εκείνα που μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε για αρκετό καιρό ακόμα;
- ▶▶ Μπορούμε και πρέπει να ανακυκλώνουμε όσα υλικά γίνεται –όπως το γυαλί ή το χαρτί– και κυρίως τα μέταλλα που τα παίρνουμε από μη ανανεώσιμους φυσικούς πόρους. Γιατί να πετάμε τα μεταλλικά κουτιά, τα γυάλινα μπουκάλια, τα χάρτινα είδη (εφημερίδες, περιοδικά...), αντί να τα επιστρέφουμε για να ξαναχρησιμοποιηθούν; Γιατί να μη φτιάχνουμε όλα τα προϊόντα έτσι, ώστε όλα τα υλικά τους να μπορούν να ανακυκλωθούν;

Η ζωή μας μπορεί να γίνει πολύ καλύτερη. Το κακό είναι ότι οι άνθρωποι παγιδεύονται σε αυτό που έχουν δημιουργήσει και φοβούνται τις αλλαγές. Αλλά οι νέοι και οι νέες, που έχουν τη ζωή μπροστά τους και μπορούν να καταλάβουν καλύτερα τους κινδύνους που μας απειλούν, οφείλουν να δείξουν μεγαλύτερη τόλμη και αποφασιστικότητα και **να απαιτήσουν** από τους μεγαλύτερους να κάνουν το ίδιο.

Παπαγιαννάκης Λ., *Ανιχνεύοντας το Σήμερα*,
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2002 (διασκευή)

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

- 1.** Ποια είναι τα αποτελέσματα της υπερκατανάλωσης των φυσικών πόρων, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο κείμενο;
Α. Η φύση δεν προλαβαίνει να τους ξαναδημιουργήσει.
Β. Το περιβάλλον ρυπαίνεται.
Γ. Οι επόμενες γενιές θα αντιμετωπίσουν πρόβλημα από την έλλειψή τους.
Δ. Όλα τα παραπάνω.
- 2.** Η σημερινή διαχείριση των φυσικών πόρων:
Α. Είναι ίδια με χιλιάδες χρόνια πριν.
Β. Είναι διαφορετική σε σχέση με εκατό χρόνια πριν.
Γ. Είναι διαφορετική σε σχέση με δύο αιώνες πριν.
Δ. Στοχεύει στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.
- 3.** Η Βιομηχανική Επανάσταση ξεκίνησε με τη χρήση:
Α. της πυρηνικής ενέργειας
Β. του ηλεκτρισμού
Γ. των ζώων
Δ. του ατμού
- 4.** Η μερική εγκατάλειψη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας οφείλεται:
Α. στην έλλειψη τεχνολογίας
Β. στην ιδιαίτερη φύση τους
Γ. στην ανάπτυξη της βιομηχανίας
Δ. στην ανεξέλεγκτη πρόοδο του ανθρώπου
- 5.** Τα υλικά που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν είναι:
Α. μεταλλικά, πλαστικά και χάρτινα
Β. μεταλλικά, γυάλινα και χάρτινα
Γ. μεταλλικά, γυάλινα και ξύλινα
Δ. όλα τα παραπάνω
- 6.** Σύμφωνα με το κείμενο, η κατάσταση μπορεί να βελτιωθεί κυρίως με:
Α. τη συμβολή όλων
Β. κινήσεις της κυβέρνησης
Γ. συντονισμό όλων των κρατών της γης
Δ. πρωτοβουλία των νέων

- 7.** Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης **εξαντληθούν**, με την έννοια που έχει στο κείμενο;
- A. αντικατασταθούν B. χαλάσουν
Γ. καταναλωθούν Δ. διορθωθούν
- 8.** Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης **ρυπαίνουμε**;
- A. μολύνουμε B. χαλάμε
Γ. βλάπτουμε Δ. αναδιαμορφώνουμε
- 9.** Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης **να καταλάβουμε**;
- A. να κατανοήσουμε B. να μάθουμε
Γ. να δούμε Δ. να διαχειριστούμε
- 10.** Ποια από τις παρακάτω λέξεις διαφέρει ως προς τη σημασία;
- A. παγιδεύονται B. εγκλωβίζονται
Γ. απαλλάσσονται Δ. περιορίζονται
- 11.** Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης **ιδιορρυθμία**, με την έννοια που έχει στο κείμενο;
- A. ιδιαιτερότητα B. αλλαγή
Γ. ποιότητα Δ. εικόνα
- 12.** Ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της λέξης **να απαιτήσουν**;
- A. να διεκδικήσουν B. να πάρουν
Γ. να πείσουν Δ. να συμφωνήσουν
- 13.** «Η ζωή μας μπορεί να γίνει πολύ καλύτερη»: Με ποια από τις παρακάτω επιλογές αποδίδεται το ίδιο νόημα με τη σημειωμένη φράση;
- A. να επιδεινωθεί B. να εναρμονιστεί
Γ. να αναβαθμιστεί Δ. να φθαρεί
- 14.** «οφείλουν να δείξουν μεγαλύτερη τόλμη και αποφασιστικότητα»: Πώς μπορεί να αποδοθεί διαφορετικά η πρόταση χωρίς να αλλάξει το νόημά της;
- A. οφείλουν να γίνουν περισσότερο ικανοί
B. επιβάλλεται να γίνουν πιο προκλητικοί
Γ. πρέπει να γίνουν αναιδείς
Δ. πρέπει να γίνουν λιγότερο άτολμοι και διστακτικοί
- 15.** «ρυπαίνουμε το περιβάλλον»: Σε ποια πτώση βρίσκεται το ουσιαστικό;
- A. ονομαστική ενικού B. αιτιατική ενικού
Γ. κλητική ενικού Δ. ονομαστική πληθυντικού

- 16.** «Πώς θα ζήσουμε εμείς καλά και οι επόμενες γενιές **καλύτερα**»: Τι είναι γραμματική σημειωμένη λέξη;
- A. ουσιαστικό σε αιτιατική πληθυντικού B. επίθετο σε ονομαστική πληθυντικού
Γ. επίρρημα θετικού βαθμού Δ. επίρρημα συγκριτικού βαθμού
- 17.** «**γιατί** δεν το κάνουμε ακόμη»: Τι είναι η σημειωμένη λέξη;
- A. δισύλλαβη πρόθεση B. επίρρημα
Γ. αιτιολογικός σύνδεσμος Δ. κλιτό μέρος του λόγου
- 18.** Πώς σχηματίζεται η γενική πληθυντικού του ουσιαστικού **η κατάσταση**;
- A. των καταστάσεων B. των καταστασών
Γ. τις καταστάσεις Δ. της κατάστασης
- 19.** «**σε** ολόκληρο τον κόσμο»: Τι είναι γραμματικά η σημειωμένη λέξη;
- A. μονοσύλλαβη πρόθεση
B. τελικός σύνδεσμος
Γ. αδύνατος τύπος προσωπικής αντωνυμίας
Δ. επιφώνημα
- 20.** «Οι νέοι και οι νέες, **που** έχουν τη ζωή μπροστά τους»: Τι μέρος του λόγου είναι η σημειωμένη λέξη;
- A. αόριστο άρθρο B. αντωνυμία
Γ. επίρρημα Δ. σύνδεσμος
- 21.** «**πώς** φτάσαμε σε αυτό το σημείο»: Τι μέρος του λόγου είναι η σημειωμένη λέξη;
- A. ερωτηματική αντωνυμία B. ερωτηματικό επίρρημα
Γ. ειδικός σύνδεσμος Δ. πρόθεση
- 22.** Πώς σχηματίζεται η αιτιατική ενικού του ουσιαστικού **προϊόν**;
- A. προϊόν B. προϊόντο Γ. προϊόντος Δ. προϊόντα
- 23.** «**αντί** να τα επιστρέφουμε»: Τι μέρος του λόγου είναι η σημειωμένη λέξη;
- A. οριστικό άρθρο B. αόριστο άρθρο
Γ. δεικτική αντωνυμία Δ. προσωπικής αντωνυμίας
- 24.** Σε ποια από τις παρακάτω φράσεις του κειμένου υπάρχει άκλιτο μέρος του λόγου;
- A. οι σημερινοί άνθρωποι B. για χιλιάδες χρόνια
Γ. οι επόμενες γενιές Δ. τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- 25.** «Βεβαίως, για τα μέταλλα δεν μπορούσαμε να κάνουμε αλλιώς»: Πόσα επιρρήματα υπάρχουν στην πρόταση;
- A. κανένα B. ένα Γ. δύο Δ. τρία